සක්දෙව් රජුගේ ආධාරයෙන් ගුත්තිල ගාන්ධර්වයා තම ගෝලයා පරාජය කළ ආකාරයත්, වී තුළින් මතුවුණු මිහිරියාව හිසා තමාට තමාව අමතකව ගිය ආකාරයත් ගුත්තිල කාවපයෙන් විදුනමාන වේ. මෙය පහදන්න.

සාහිතය වංශකතාවේ ස්වර්ණමය යුගය ලෙස හැඳින්වෙන කෝට්ටේ යුගයේ දී ශුත්තිල ජාතකය ඇසුරින් ලියව් ඇති ශුත්තිල කාවයය එකල බිහි වූ මාහැඟි ශුත්ථයකි. සලාවත ජයපාල මැතිඳුන්ගේ ආරාධනයෙන් ලියවුණැ'යි සැලකෙන ශුත්තිල කාවයය පදය 511 කින් සමන්විතය.

ගුත්තිල පඬිතුමන්ගේ දසෂ විණා වාදන හැකියාවත් මූසිලයන්ගේ ගුණමකු අධම වර්යාවන් සුකට කරනු වස් මෙය රචනා වී තිබේ. බෝධිසත්ව වර්තයට පණ පොවන ගුත්තිල පඬිතුමා සදෙව් ලොවට අධිපති සකු දෙවඳුන්ගේ ආධාර උපකාර ඇතිව විණා වාදන තරගයෙන් ජයගත් ආකාරය ගුත්තිල කාවනය ඇසුරින් පෙන්වා දෙන්නේ මෙසේය.

> ගුත්තිල මහ සක්දෙව් බසින් මින් දිනමැයි බඹර තත පළමුවෙන්

සිපි සැතපි දැපි සිදුපී

"සක් දෙවඳුන්ගේ බස් අසා සහනයට, සතුවට පත්වූ ගුත්තිල පඬිතුමා මේ තරගය නියත ලෙසින්ම ජය ගන්නේය යන අදහසින් පළමුවෙන්ම බබර තත සිඳ දමන්නේය." මේ කවියේ සරල අදහසයි. මෙයින් සංකේතවත් කෙරෙන තවත් කරුණු බොහොමයකි. භුත්තිල ඇඳුරුතුමා බොහෝ පෙර පින් ඇති උත්තම ගුරුවරයෙකි. ඔහුට ජනී ජනයාගේ, රජුන්ගේ පමණක් නොව දෙවියන්ගේත් නායක සකු දෙවියන්ගේ ද ඇල්ම බැල්මට පාතු වන්නෙකි. ඔහු ලැබුණු උපදෙස් අනුව කි්යාකර බබර තත පළමුව සිඳ දැමූ විට වණා වාදනය තව තවත් වැඩි වූවේය. ඔහු සතු අදාශපමාන බලය මින් පුකට වන තවත් කරුණකි. අවසන ඔහු ලබන ජයගුහණය වෙනුවෙන් සක් දෙවියන් සෘජුවම දායක වූ බවට මෙය කදීම නිදසුනකි.

> තත මතුද පිළිමල් දපද යස දිගත විජය සිරිසඳ ගෙන

සින්දේ සින්දේ ඇන්දේ වැළැන්දේ

සකු දෙවියත් ලබා දුන් උපදෙස් අනුව ස්වකිය වාදනයේ ස්වරූපය වෙනස් කරන ඉන්තිල පඬතුමන් විණාවේ තත් එකින් එක බඳ දමන්නට පටන් ගත්තේය. ඒ සෑම තත් බණ්ඩනකින් ම විණා වාදනයේ මිහිරියාව වැඩි වැඩියෙන් ඇසීම ඇදගිය නොහැකි තරම් අරුමයකි. එහෙත් ඒ දිවපමය පෙළහරකි. උත්තම වූ ඉන්තිල පඬඳුන්ගේ දස්කම්, ඉණවත්කම් පරාජය නොවන්නට සකු දෙවඳුන් ආධාර උපකාර කළේය. කි්රිතිය මුළු ලෝකය පුරාවට ම පතුරුවාලමින් විණා වාදන පෙළහර නිම කළ ඉන්තිල ඇදුරුතුමා සිරිකත වැළඳගත්තේය. සියල්ලන්ගේ ම ගෞරවාදරයට පානු වූයේය.

මොනුගේ ජයගුහණය හුදු දස්කම් නිසා පමණක් නොව සකු දෙවියන්ගේ සහයෝගයද ලැබුණු නිසා වඩා පහසු වූ බව ඉහත නිදසුන් වලින් පැහැදීලි වනු ඇත.

වෘත්තෘවේ හිමියන් විසින් කෝට්ටේ යුනයේ දී ලියන ලද ඉත්තිල කාවප ඉත්තිල ජාතකය ඇසුටින් ලියවුණු මාතැශි කාවපයකි. මෙම පදාප සංගුහයේ වන ඉත්තිලගේ විණා රාවයේ අසිටියත් විණා වාදනය ඇසීමට රැස්වුවන්ගේ ස්වභාවයත් නිරූපණය කර ඇති ආකාරය අපුරුය, කාවෙන්විතය.

> නිති නිර්ඳුගෙ රැකවලෙහි රුති ලෙස රුපුනොද නිඳ පැතිරෙන වෙණ නද බැඳුණු අතිනව ශිලිගෙන බව නොම

තියුත්තෝ ජයගත්තෝ සිතැත්තෝ දත්තෝ" ගුත්තිලගේ විණා තරගය නැරඹීමට අවට රැස් වූ දහස් ගණන් අතර රටවැසියන් ද ඇමති පිරිසද බඹදත් රජු ද සිටී. බුන්මදත්ත රජුගේ රැකවලෙහි නියුතු හමුදාවෝ වෙණ නාදයටම ඇයුණු සිත් ඇත්තෝ වූහ. ඔවුහු නිරතුරුව බඹදත් රජ්ජුරුවෝ ආරස්ෂා කිරීමට ඇප සැප වී සිටින්නෝය. සැමති සැමති ආසාරයට සතුරන් නසා විජයනුහණය සළ අභිත විරුවෝය. එහෙත් මෙදින රණ විරුවන්ගේ සියලු සායිස මානසිස කියාවලින් අඬපණ වූවා සේය. සිත් සතන් පුරා පැතිර ගිය එසම දෙය පැතිරුණාවූ මිහිරී විණා නාදයයි. එම වෙණ නදට ඒකාත්මික වූ විරුවන්ගේ අත රැඳී අව ආයුධ පවා ශිලිනී ගියේ ය. සිය රාජකාරියට දිවි හිමියෙන් සැප වුවන්ගේ පවා මේ වෙනස්සම සමක් නිසාද? ඒ ඉමිහිරී විණා නාදය නිසාමය.

ගුත්තිල ගාන්ධර්වයාගේ විණා නාදයෙන් වශිකෘත වී සිටි පුරගතන්ට වූ හදිය ද සුළුපටු නොවන බව සාවියා දක්වන්නේ මෙසේය.

> " මනමත් කරවන දන මුළු දෙරණා රසවත් වන වෙණ නද නඳ කරණා සවනොත් සඳ පුරගන ලොබ දිවුණා නොදනිත් දරුවන් ඇකයෙන් වැටුණා"

විණා නාදය සිත්පුරා ඇයිමේ සැමැත්තෙන් වදින පුරගතන්ද තම පරම සම්පත සේ සැලකෙන බ්ලිඳු දරුවන්ද රැගෙන ඇකයේ හොවාගෙන තරඟ බ්මට පිවසියේ කර්ණ රසායන මධුර මනෝහර වූ විණා නාදයෙන් පුබෝධමත් වූ අංශනාවෝ විනා නාදය හා ඒකාත්මික වූහ. ඔවුන්ගේ අවධානය වකහෙළා විණා නාදය කෙරෙහිම වූ හෙයින් සිඟිනි දරුවන් මොහොතකට අමතක වූවා සේය.

මවකට තමාටත් වඩා වටින සම්පත තම දරුවන්ය. මොවුන්ට අමතකව ශියේ තමාමය. මේ ආකාරයට ගුත්තිලගේ විණා නාදය සත්ත්වයින්ගේ පුද්ගලයින්ගේ වර්යා රටා වෙනස් කර තමාට තමා අමතක වන තරම්ම පුබල වූ මිහිරියාවක් මැවූ බව විශද කිරීමට කතුවරයා දැක් වූ පුතිභාව පුශස්තය.

2. ඒ ඒ අවස්ථා ගැළපෙන ලෙස ව්ර්ත වෙනස් කිරීමට කතුවරයා තුළ වූ ප්‍රතිභාව ග්‍රත්තිල කාවපය වඩාත් රසවත් වන්නට හේතු වී ඇත. උදාහරණ දෙමින් පැහැදිලි කරන්න.

කෝට්ටේ යුගයේ වෑත්තෑවේ හිමිපාණන් විසින් රචිත ගුත්තිල කාවපට පාදක වූයේ පන්සිය පනස් ජාතක පොතෙහි එන ගුත්තිල ජාතකයයි. මෙම කාවපයට වස්තු විසය වූයේ උදේනි පුර මූසිල නම් ගදඹෙකු බරණය ගුත්තිල ඇදුරු වෙත ගොස් වෙණ ශිල්පය හැදෑරීමත් සිප් සතරෙහි කෙළපැමිණි මූසිල විසින් ගුත්තිල ඇදුරාණන්ට අකෘතඥ විමත් එහිසා ඇදුරුතුමාට ඇති වූ සිත් තැවුල හා මූසිලට විඳින්නට වූ බේදජනක ඉරණමත්ය. ගුත්තිල හා මූසිලයන් අතර වූ විණා වාදය ජීවමාන ආකාරයෙන් ඉදිරිපත් කිරීමට කතු හිමියෝ යොදාගත් විවිධ කාවෙන්පකුම අතර විරිත් භාවිතය ඉහළ ගැනක් ගනී.

වක් වක් වර්ත් යොදාගෙන අවස්ථා හා සිද්ධි වර්ණනයට හසුකරන ඉත්තිල කවියා ස්වභාවෝක්තිය කුළුගත්වමින් රචිත කව සඳහා කෙට් මාතුා සංඛනාවකින් යුතු ගී වර්ත වී සඳහා යොදා ගනී.

ගුත්තිල ඇදුරු	COC	*	9
විණා වයන ලෙස	85		11
පසෙක පනවන	QC.		9
සදස අස්නෙක ගොසින් උන්	ΦC.		14

මෙම පදාවල වක් වක් පදා පාධයන්ගේ මානුා සංඛනාව වකිනෙකට සමාන නොවේ. වසේ මානුා ලෙසින් අසමාන වන කව පද ශී වර්තට අයත් වේ. එකම වේශ ර්ද්මයක් පවත්වා ශහිමින් වක දීශට ශලායන සිදුවීම් මාලාවක් ඉදිරිපත් කිරීමේ දී මෙම වර්ත වඩාත් ඖචිතවත් වේ. අවස්ථාවෝචිතව පද සංකටනය කිරීමේ මනා දස්කම් විදහා දක්වන කතුහිමියෝ මුල් පදායේ සිට දහතුන් වෙහි පදාය දක්වා මේ වර්ත ඇසුරින් පදාහවලිය ගොඩනංවාලයි. අනුපාස රසයෙන් හා ශබ්ද රසයෙන් සතෘද සිත් අමන්දානන්දයට පත්කරලන්නට සමත්කම් දැක්වූ ශුත්තිල කව්යා තවත් වර්තක ආධාරය ඒ සඳහා වක් කර ශතියි.

දිය දිය ගොස පළ කරමින්	සපැමිණි	16
ගිය ගිය තැන ඉස්වා රන්	මුතුමණි	16
දිය හද එන මෙන් ගෙන	මණ	16
සිය සිය ගුණයෙන් වෙණනද	තික්මණි	16

එක් කව පදයකට මාතුා දහසය බැගින් අමුණන කවියා මාතුා හතරෙන් හතරට විරාමයක් සහිතව පද ගළපයි. පදායන්ගේ මුල් ස්ථාන දෙකකත් පාදාන්තයේත් ආදී වශයෙන් තුන් තැනක එළිසමය පිහිටුවා කාවනය පබැඳීම මේ විර්තේ දී සිදුකෙරේ. සමාන අසෂර හා සමාන ශබ්ද ළං ළංව පිහිටුවා විණා වාදනයේ මන මොහනීය බව තවතවත් තීවූ කර සහෘද සිත් සතන් සන්තර්පනය කරන්නට කතු හිමියෝ පෙද හෙවත් පදක විර්ත යොදා ගත් බව පරිවෝක් කාවනය සාසෂන දරයි.

වෘත්තෘවේ හිමියත් සිය කාවනලංකාරය සඳහා යොදාගත් තවත් වර්තක් නම් "හුපුත් සඳ" වර්තයි. මේෂ ර්ද්මයට උචිත පද ගැලපුමක් සමඟින් අවස්ථා හා සිද්ධී සජීවාකාරයෙන් රූපණය කරන කවියා සිය කාවනකරණයේ හසළ බව මොනවට ඉස්මතු කරන අවස්ථාවක් ලෙස නුපුත් සඳ වර්තෙන් පබැඳී මෙම පදන පෙන්වාදීය හැක.

50	රැසේ අඳිතා	ලෙසේ	අත් ලෙල දිදි විදුලිය පඩා	ප බා	-26
88	කෙසේ පවසර	ම එසේ	වර සර ළඳුන් දන් රඟ සුබා	සු බා -	26

අවස්ථාවෝචිතව වර්ත් තරුව තුළින් සභාදයාට දැනවීමට අවශ්‍ය රසභාවයන් නොඅඩුවම ළං කර දීමට කතු හිමියෝ ගෙන ඇති ප්‍රයාසයන් ප්‍රශංසාත්මකය. සුර අංගනාවන්ගේ රංග වින්‍යාසයක් මේ කව තාලයෙන් මනාවට වශද කරවන බව විචාරක මතයයි. ශායන ර්ද්මයට අනුව තුන්සියයක් වූ තර්තන පිරිස වලන නැටුමක් නටා ඒ නැටුම අවසානයේ අල්ලන කස්තිරමේ තාලය පවා මේ විර්ගෙන් පබැඳී පදායන්ගේ අවසන් පේළියේ අශ කොටසින් සුශායනය වෙයි. වක් පදාය පාඨයක මාතුා විසිනය බැඹින් ඒකාත්මක කරන මෙහි මාතුා හතෙන් හතට විරාමය තබා තාලය ශලපාගනු ලබයි.

පූර්වයේ දක්වන ලද හිඳර්ශන ඇසුරින් මෙන්ම ගුත්තිල කාවපයේ සමස්තය රසවින්දනයේ දී විවිධ විරිත් යොදා ගැනීමෙන් සාවපයට වක් වූ එළිය මැනවින් ගමපමාන වේ. සාවප නිර්මාණයේ දී විවිධ විරිත් යොදා ගැනීමෙන් සාවපයේ අශය ඉහළ නැංවීමට මෙන්ම සහාද සිත් සතන් ඇද බැඳ තබා ගැනීමටද වක සේ උපකාරී වන බව අපට පසක් වේ.

 ශුත්තිල කාවපය අර්ථ රසයෙන් මෙන්ම ශබ්ද රසයෙන් ද අනූන නිපැයුමකි. නිදසුන් දෙමින් පැහැදිලි කරන්න.

කෝට්ටේ සාහිතය යුගය තුළ බිහිවූ නිර්මාණ අතර අගුගණය පදයාවලියක් සේ විරුදාවලියට පාතුවන්නේ ගුත්තිල කාවයයයි. වෘත්තෑවේ හිමියන් විසින් ගුත්තිල ජාතකය ඇයුරින් පදයයට නගා ඇති මෙය පදය පන්සිය එකොළහකින් සමන්විතය. ජාතක පොතෙහි ඇතුළත් නොවූ ඇතැම් කොටස් පවා එක් කරගනිමින් සිය ගුන්ටිය පෝණෙය කළ කතු හිමියන් අර්ථ රසය තිවූ කිරීම සඳහා මනාවට ශබ්ද රසය උපයෝගී කරගෙන ඇති ආකාරය විශිෂ්ටය. පෙරදීග කාවය විචාරක රුදට නම් කිව්යාට අනුව " එක්තෑන් වූ ශබ්දය හා අර්ථය කාවය යි" මේ බැව ගුත්තිල කාවයය අධ්යනයෙන් ද අපට පසක් වේ.

> "තවතා ශිහිරියේ අසන ලෙස සිත් පිරියේ කැර කන් නිහිරියේ කරත වෙණ ශායනා සරියේ"

අවට රැස් වූ සුර තර සත්ව ආදී වූ මහා පිරිසගේ ඝෝෂාව තවතා දමමින් සිත් සතුටින් අසත්තට සම සම ලෙස සත් බිහිරි කරවන පරිද්දෙන් විණා වාදනය ආරම්භ වූ ආසාරය මින් දක්වයි. ඝෝෂාසාර් බව සහාදයාට වඩා හොඳින් දැනෙන සේ පද සංකටනයක නියැලෙන සවයා "ගිහිරියේ" යන වචනය සුදුසුම තැනට යොදාගනී. එමෙන්ම එළිසමය සුරකිමින් රිද්මයානුකූල බවක් සාවනයට එක් කර ගැනීමට ද සවයා සමත් වෙයි. උද්වේශකර අවස්ථා නිරූපණයට උචිතම ශී වර්ත ශබ්ද රසය ඔප්නැයවීමෙහිලා මහඟු දායකත්වයක් දක්වා ඇති සේය.

"දිය දිය ගොස පළ කෙරෙමින්	සපැමිණි
ගිය ගිය තැන ඉස්වා රන් මුතු	මණි
ගිය ගිය දීය නද එන මෙන් ගෙන	මණි
සිය සිය ගුණයෙන් වෙණ නද	තික්මණි"

මුළු ලොව පුරාම විණා රාවය සමඟින්ම ගුත්තිල පණිපුන්ගේ කිර්ති රාවයද පැතිර ශිය ආකාරය පළමු පද පෙළෙන්ම අර්ථාන්විතව ඉදිරිපත් කරන කවියා විය සෑම තැනකම රත්රන්, මුතු, මැණික් වර්ෂාවන් වස්සන්නට තරම් අද්විතීය වාදනයක් බව පවසයි. දෙවන හා තෙවන පදන පාඨය තුළින් තත්පරයෙන් තත්පරය ඉහළ යන සංශීත මිහිරියාව, විණා වාදනයේ උච්ච අවස්ථාවන් අපට සිහි කැඳවයි. ඒ සඳහා යොදාගත් "සිය සිය ගුණයෙන්" යන යෙදුම ඉතිමත් කාවෙන්විත අර්ථවත් යෙදුමකි. මෙසේ අර්ථාලංකාරයෙන් කව කරන කිව්යා පෙද විරිතෙනි ඇසුරෙන් දාසයමත් වර්ගෙන් පද පිළිවෙල සකස් කර ගනී. විය හුදෙක් විනා වාදනයෙන් නැති සුමිතිරි නාදයේ අනුතුමික වර්ධනය මනාවට සහෘද සිතට ළං කරවන්නක්ම විය.

*	දිමුතු යසස් වන් කුසුම	සථාගේ
	නුමුතු සුවඳමල් පැළඳ	සරාගේ
	දකිතු රඟන සුරඟන රඟ	ලාගේ
	උම්ත නොවේද කෙලෙසක සිත	කාගේ"

සභාද සිත් සතන්හි චිත්තරූප ජනනය වන පරිදි උපමා උපමේය යොදාගෙන කව්ඩස හැසිරවු අවස්ථාවකට ඉහත කව්ය නිදර්ශන සපයයි. ඖචිතයවත් වර්තෙන් ද සුලලිත අර්ථපූර්ණ පද මාලාවකගෙන්ද ශුබ්ද රසයෙන් අනුන පද සංකලනයෙන් ද හෙබ් මේ කව්ය ගුත්තිල කාවයයේ සුරගන රැකුම කොටසින් හමුවන්නකි. ඉත්තිලගේ විණා නාදය දසත පැතිරෙද්දී වියට පුතිලියාවක් සේ දිවනාංගනාවන් අහසින් බැස ආංශික හා ආහාර්ය අභිනයන්ගේ සැදුම්ලත්ව අලංකාරවත් නර්තනයක නිරත වන අයුරු පුතිනිර්මාණය කිරීමට කවියා ගත් උත්සාහය පුශංසනීය ය.

සෑම පදයකට ම ආරම්භයෙහි යෙදෙන "දිමුතු, නුමුතු, දකිතු, උමතු" යන පද පෙළින් පදයයේ මුගු එළිවැට සුරැකීමේ ඉස්ෂණයත් අග එළිවැට එළිසමය රැක ගැනීමත් කවියේ ශබ්දාලංකාරයට බෙහෙවින් ඉවහල් වී තිබේ. සොළොස් මත් විරිත හෙවත් පදක වර්තෙන් පෝෂණය වන පද මාලාව අර්ථ රසය වැඩි දියුණු කරමින් සහාද සවන් පිනවන්නට සමත් කම් පාන්නකි. සතු හිමියන්ගේ දස්ෂතා මනාවට එතුණය කරන තවත් එක් අවස්ථාවක් ලෙසට මෙය වර්ණනයට බඳුන් විය යුතුය.

" රූ රැසේ අඳිනා ලෙසේ අත් ලෙල දිදී විදුලිය පබා රන් රසේ එක් වන ලෙසේ වෙණ නාද නුපා තබ තබා කම්පසේ දෙන සර ලෙසේ දෙස බල බලා නෙතඟින් සබා මම කෙසේ පවසම් එසේවර සර ළඳන් දන් රඟ සබා"

තැටුම් අවස්ථා වර්තනයේ දී අර්ථ රසය මෙන්ම ශබ්ද රසයද උද්විපනය වන සේ සවසිමත් හෙවත් නුපුත් සඳ වර්ත උපයුක්ත කර ගතිමින් රසෝත්පාදනය කළ අවස්ථාවක් ඉතතින් සඳහන් වේ. සුරඟත රැඟුම් කොටසේ එන මේ කව විශ්ව සාහිතනයේ ම දුර්ලත වර්ණතාවන් සේ අශය කළ හැකිය. මෙම පදාාවලිය ජංගම නැටුම් විලාසයකට උවත දිගු වර්තකින් ද දිර්ෂ ස්වරාන්තයන්ගෙන් ද පූර්ණ වූ වචන මාලාවක් සේ සකස් වී ඇත. උසස් නැටුමක හැඩය අශය ජනිත කිරීමට තරම් ඒ වදන් ගැලපුම සමත්ය. " රූ රැසේ, රන් රැසේ, කම් පසේ, මම් කෙසේ" ආදී වශයෙන් ද "අදිනා, ලෙළදී, නාදනු, බල බලා" යනාදී ලෙසින් ද පදාන්ත ස්වරය දීර්ෂව යෙදීම තුළින් අපුරු ආකාරයට සුරඟතන්ගේ රැඟුම් විලාශයේ ඇති රීද්මයානු කුල වලන සහාද සිතෙහි විතුණය කරන්නේය.

රැඟුම් පලකට පිවසියකුට සේ විවිධාකාර වූ රස ඉහණයට ගුන්තිල කාවප තුළින් ඉඩ පුස්තා සකස් කර දෙන කතු හිමියන් ගුත්තිල කාවපයේ එන සිදුවීම් මනැසින් දකින්නට පාර කියයි. ජීවමාන ලෙස සෘම අවස්ථාවක්ම, සිද්ධියක්ම කාවපමය භාෂාවෙන් ගෙනහැර පාන කතු හිමියෝ ශබ්ද රසය හා අර්ථ රසය වක්තැන් වූ තැනදී මැවෙන අපුරු පද සංකල්පනා සහාද හදට ස්පර්ශ කරවන්නට සමත්කම් පාන්නෙකි.